

แนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษา กลุ่มโรงเรียนลุ่มน้ำของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
แม่ฮ่องสอน เขต 1

The Internal Development Quality Assurance Administration Guidelines in Basic Education Schools
of Lum Num Khong Group Under Mae Hong Son Primary Educational Service Area Office 1.

สุดารัตน์ สิทธิ¹ ดร.คมศิลป์ ประสงค์สุข²

Sudarat Sitthi¹ Dr.Komsin Prasongsuk²

บทคัดย่อ

การทำวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและมาตรฐานการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มโรงเรียนลุ่มน้ำของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มโรงเรียนลุ่มน้ำของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 เกี่ยวกับการวางแผนเตรียมการ การดำเนินการปฏิบัติตามแผน การกำกับตรวจสอบการปฏิบัติการ และการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการ ประชากรที่ศึกษา คือ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มโรงเรียนลุ่มน้ำของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 จำนวน 3 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 3 คน ครูผู้สอนจำนวน 36 คน บุคลากรทางการศึกษาจำนวน 6 คน รวมจำนวน 45 คน และกลุ่มเป้าหมายการสัมภาษณ์ จำนวน 5 คน เพื่อสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแต่ละด้าน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาพปัจจุบันการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.26$, $\sigma = 0.62$) ปัญหาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.01$, $\sigma = 0.54$) ด้านที่มีสภาพการดำเนินงานน้อยที่สุดและมีปัญหามากที่สุดคือ ด้านการติดตามผลการดำเนินงานให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และมาตรฐานการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาส

คำสำคัญ: ระบบประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนขยายโอกาส กลุ่มโรงเรียนลุ่มน้ำของ

¹หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน

¹Graduate Student of Educational Administration Division, Maehongson College, Chiang Mai Rajabhat University, Mae Hong Son Campus

²อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน

²Lecturer of Educational Administration Division, Maehongson College, Chiang Mai Rajabhat University, Mae Hong Son Campus

ผู้ติดต่อ, อีเมล: สุดารัตน์ สิทธิ, Kruteaw06@gmail.com

รับเมื่อ 3 มิถุนายน 2567 แก้ไข 21 กันยายน 2566 ตอปรับ 23 กันยายน 2566

ทางการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.17, \sigma = 0.50$) มาตรฐานการดำเนินงานที่มีการดำเนินงานน้อยที่สุดคือ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน ตามลำดับ

2. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มโรงเรียนลุ่มน้ำของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 มีการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาโดยกระบวนการทำงานตามวงจร PDCA

ABSTRACT

This research was the mixed methods research. The purposes of the research were 1) to study the present problem condition and operational standards following the internal quality assurance system in basic educational schools of Lum Num Khong Group opportunity extension schools under Mae Hong Son Primary Educational Service Area Office 1 and 2) to study the internal quality assurance system development guidelines in basic educational schools of Lum Num Khong Group opportunity extension schools under Mae Hong Son Primary Educational Service Area Office 1. The studying population were opportunity extension schools in Lum Num Khong Group under Mae Hong Son Primary Educational Service Area Office 1 consisting of three schools. Informants were 3 school directors, 36 teachers and 6 education personnels that were 45 in all. And the target group who were interviewed consisted of 5 people has a confidence value of 0.96. Research Instruments were 5 rating scale questionnaires and structure interview forms. Statistics used to analyze data were mean and standard deviation.

The research result revealed that:

1. The overall of the recent operational condition following the internal quality assurance system in basic educational schools of the opportunity extension schools was at more level. ($\mu = 4.26, \sigma = 0.62$) The operational problem following the internal quality assurance system in basic educational schools of the opportunity extension schools for overall was at low level. ($\mu = 2.01, \sigma = 0.54$) The least in operation and being the most problem was operational monitoring according to the school educational standards. And the operational standards following the internal quality assurance system in basic educational schools of the opportunity extension schools was at more level in overall. ($\mu = 4.17, \sigma = 0.50$) In the part of the least operational result following the standards was standard 1: learner quality.

2. The operational guidelines according to the internal quality assurance system in basic educational schools of Lum Num Khong Group opportunity extension schools under Mae Hong Son Primary Educational Service Area Office 1. Implementation guidelines are developed according to the internal quality assurance system of educational institutions by working processes according to the PDCA cycle.

Keywords: The Internal Quality Assurance System, Opportunity Extension Schools, Lum Num Khong Group

ภูมิหลัง

ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย 6 ด้านตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษาพุทธศักราช 2561 ได้แก่ (1) การกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา (2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (3) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (4) การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา (5) การประเมินผลคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และ (6) การจัดทำรายงานการประเมินตนเองที่เป็นรายงานประจำปี เพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563, หน้า 8)

จากการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 เป็นการตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ในฐานะผู้ควบคุมกำกับ ดูแลประสานงานการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามกฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พุทธศักราช 2561 และประกาศกระทรวงศึกษาธิการฉบับลงวันที่ 6 สิงหาคม พุทธศักราช 2561 ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ใช้เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมสนับสนุน ติดตามตรวจสอบ ปรับปรุงคุณภาพให้ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาดียิ่งขึ้น เป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561, หน้า 1 – 3) ผลการดำเนินงานและแนวทางการพัฒนาการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ปีการศึกษา 2563 ด้านคุณภาพผู้เรียนพบว่ายังไม่บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ผลการประเมินระดับชาติทุกระดับยังคงมีคะแนนต่ำกว่ามาตรฐาน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1, 2565, หน้า 15) เด็กจำนวนหนึ่งถูกทอดทิ้ง เนื่องจากเมื่อสำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาแล้วยังอ่านหนังสือไม่ออก เขียนไม่ได้ ขาดความสามารถในการเผชิญปัญหาชีวิตที่ซับซ้อนในชีวิต (สุพัตร์ พิบูล, 2557, หน้า 6) ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาปีการศึกษา 2563 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มโรงเรียนลุ่มน้ำของ ที่มีผลการดำเนินงานด้านคุณภาพผู้เรียนยังไม่บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้เช่นกัน จากปัญหาดังกล่าวผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษานำแนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มโรงเรียนลุ่มน้ำของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 โดยนำผลที่ได้จากการศึกษาไปใช้ในการเป็นแนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานมีระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล มีกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ไปสู่การรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มโรงเรียนลุ่มน้ำของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ต่อไป

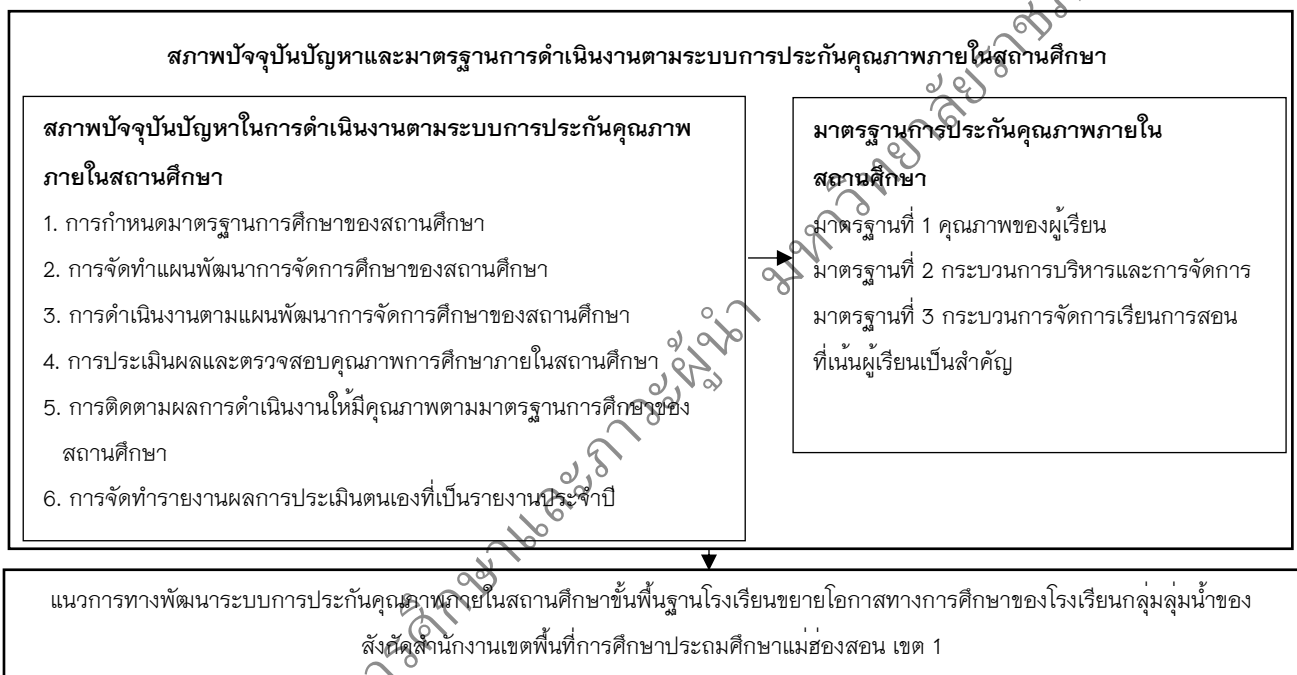
คำถามการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันปัญหาและมาตรฐานการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มโรงเรียนลุ่มน้ำของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 เป็นอย่างไร
2. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มโรงเรียนลุ่มน้ำของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ควรเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและมาตรฐานการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มโรงเรียนลุ่มน้ำของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มโรงเรียนลุ่มน้ำของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและมาตรฐานการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มโรงเรียนลุ่มน้ำของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

ประชากรและผู้ให้ข้อมูล

ประชากรในการศึกษา คือ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มโรงเรียนลุ่มน้ำของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 จำนวน 3 โรงเรียน และผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 3 คน ครูผู้สอนจำนวน 36 คน และบุคลากรทางการศึกษาจำนวน 6 คน รวมทั้งหมด 45 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันปัญหาการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ตามการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาใน 6 ด้าน ตามกฎกระทรวงว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ตอนที่ 3 มาตรฐานการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้ศึกษาขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยจากคณะกรรมการการพิจารณาจริยธรรมในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
2. ติดต่อจัดทำหนังสือราชการจากวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน เพื่อขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนกลุ่มลุ่มน้ำของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ผู้ศึกษานำหนังสือไปติดต่อประสานงานกับโรงเรียนและกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง และกำหนดวันรวบรวมแบบสอบถามกลับคืน
4. รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากโรงเรียนทุกโรงเรียนกลุ่มลุ่มน้ำของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 และตรวจสอบภาพสมบูรณ์ของแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์หาค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา อายุ และประสบการณ์ในการทำงาน โดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ นำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบกราฟวงกลม
2. การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนกลุ่มลุ่มน้ำของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยเลขคณิต (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบกราฟวงกลม โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 121)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มโรงเรียนลุ่มน้ำของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

ผู้ศึกษานำผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันการดำเนินงานที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ปัญหาการดำเนินงานที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และผลการดำเนินการตามมาตรฐานสถานศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดมากำหนด เป็นเนื้อหาในการสัมภาษณ์ ซึ่งมีรายละเอียดในการดำเนินการดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ได้แก่ คศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ, คศึกษานิเทศก์ประจำอำเภอปางมะผ้า, ประธานผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอปางมะผ้า, ประธานผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มลุ่มน้ำของ และประธานผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มลุ่มน้ำล่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สถานภาพผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ใน 6 ด้าน 3 มาตรฐานของสถานศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ขออนุญาตราชการจากวิทยาลัยแม่ฮ่องสอนเพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้ศึกษาออกไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเองตามวันเวลาที่กำหนด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การสัมภาษณ์ในการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มโรงเรียนลุ่มน้ำของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ที่ใช้การสังเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content analysis) โดยอาศัยหลักเกณฑ์การจำแนกหรือการจัดกลุ่มข้อมูลและนำเสนอข้อมูลเป็นความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันปัญหาและมาตรฐานการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มโรงเรียนลุ่มน้ำของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 โดยรวมพบว่า มีสภาพการดำเนินงานโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก มีปัญหาการดำเนินงานโดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับน้อย และผลการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มโรงเรียนลุ่มน้ำของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 พบว่า มีแนวทางการพัฒนาโดยจัดทำกรอบแนวคิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องในลักษณะของวงจร PDCA โดยให้ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญอย่างจริงจัง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและเพื่อให้ชุมชนเกิดความมั่นใจในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และที่สำคัญสถานศึกษาต้องนำผลการประเมินมาพัฒนาและปรับปรุงให้เกิดความต่อเนื่องโดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและรายงานผลการดำเนินงาน

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันปัญหาและมาตรฐานการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มโรงเรียนลุ่มน้ำของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 พบว่า มีสภาพปัจจุบันการดำเนินงานโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก มีปัญหาการดำเนินงาน

โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อย ด้านการติดตามผลการดำเนินงานให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษามีสภาพปัจจุบันการดำเนินงานน้อยที่สุดและมีปัญหาการดำเนินงานมากที่สุดเช่นกัน ที่เป็นดังนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาขาดแคลนคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในที่ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 1 ขึ้นทะเบียนไว้ เนื่องด้วยการเกษียณอายุราชการ การย้ายและการเข้ารับการอบรมพัฒนาตนเองของผู้ทรงคุณวุฒิต้องใช้ระยะเวลาอันยาวนาน ทำให้กระบวนการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้งขาดความต่อเนื่อง อีกทั้งวิธีการประเมินและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษายังไม่หลากหลายและเหมาะสมตามสภาพจริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ชรรัตน์ คุ้มใจ (2563, บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า มีการดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขนาดเล็กทั้ง 7 ด้านในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก มาตรฐานการดำเนินงานโดยรวมและรายมาตรฐานอยู่ในระดับมาก และมาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียนมีมาตรฐานการดำเนินงานน้อยที่สุด มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการมีมาตรฐานการดำเนินงานมากที่สุด ที่เป็นดังนี้อาจเป็นเพราะว่ามาจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูให้ความสำคัญกับงานการประกันคุณภาพการศึกษา มีความรู้ความเข้าใจในงานประกันคุณภาพมากขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อม ในการประเมินคุณภาพภายนอกรอบ 4 สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อชี้แนะแนวทางในการดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามสภาพจริงของสถานศึกษา ส่งผลให้สถานศึกษามีมาตรฐานการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของประชา ตรีศรี (2560, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกรอบมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 พบว่าการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกรอบมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้อง ผลการวิจัยของศิริพร ดงเรืองศรี (2561, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่าการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีความเหมาะสมประกอบด้วย 6 ด้าน 3 มาตรฐานดังนี้ 1. ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 3. ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 4. ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 5. ด้านการติดตามผลการดำเนินงานให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และ 6. ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ และมาตรฐานที่ 3 ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาทั้ง 6 ด้านและ 3 มาตรฐานจะประสบผลสำเร็จได้ จะต้องมีการทำงานที่เป็นระบบต่อเนื่อง เชื่อมโยงได้ โดยยึดกระบวนการทำงานตามวงจร PDCA ได้แก่ การวางแผนที่ครอบคลุมกระบวนการทำงาน (Plan) การลงมือทำตามแผนที่วางไว้ (Do) การตรวจสอบกระบวนการทำงาน (Check) ตามปฏิทิน

ที่วางไว้เป็นระยะ ๆ เพื่อติดตามผลการปฏิบัติและมีการสรุปผลการดำเนินงานเพื่อนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไข (Act) ให้เกิดการพัฒนาในลำดับต่อไป สอดคล้องผล การวิจัยของวัชรินทร์ ภูมิกาศ (2563, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานเพื่อยกระดับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่า แนวทางที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินงานเพื่อยกระดับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ประกอบด้วย 1. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาที่กระทรวง ประกาศใช้ 2. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ จำเป็นของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ 3. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 4. การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 5. ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนา สถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานของสถานศึกษาและนำผลการติดตามไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนา 6. การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Self Assessment Report: SAR) ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และ 7. พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพโดยพิจารณาจากรายงานผลการประเมินตนเอง (Self – Assessment Report: SAR) ตามคำแนะนำของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศึกษาหรือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสอดคล้อง ผลการศึกษารัตนา ศุภปริญญา (2560, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง แนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ภายในโรงเรียนบ้านห้วยยา อำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อย่างต่อเนื่อง คือเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายใช้เทคนิคการบริหารและการจัดการให้สามารถ ดำเนินงานบรรลุเป้าหมายต้องจัดเป็นกระบวนการบริหารงานตามแนวทางดำเนินการอย่างมีคุณภาพครบวงจร PDAC ซึ่งประกอบด้วยการวางแผน (Plan) ปฏิบัติตามแผน (Do) ประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา (Check) และพัฒนาปรับปรุงอยู่เสมอ (Act) อาศัยความร่วมมือของทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู บุคลากร ทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนได้เสียอื่น ๆ ตลอดจนการนำเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ทันสมัยเพื่อนำมาใช้อำนวยความสะดวกในงานพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และสามารถนำข้อมูล จากการทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเชื่อมโยงสู่การประกันคุณภาพภายนอกได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องระบบ และแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและมีปฏิทินนิเทศ กำกับติดตามอย่างสม่ำเสมอ
- 1.2 สถานศึกษาควรมีการดำเนินการ ตรวจสอบ และพัฒนาการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพ ภายในอย่างต่อเนื่อง
- 1.3 สถานศึกษาควรสร้างความตระหนักให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เห็นความสำคัญ ของการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างจริงจัง
- 1.4 สถานศึกษาควรให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการศึกษา เพื่อให้เป็นไปตาม มาตรฐานการศึกษาและเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดียิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรจัดให้มีระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อนำผลมาพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการศึกษา

2.2 ควรศึกษาความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อนำข้อมูลมาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561*. ราชกิจจานุเบกษา, 135 เล่ม 135 ตอนที่ 11 ก วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2561. หน้า 1 – 3.
- _____. (2563). *แนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็น.เอ.รัตนะเทรตดิ้ง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประชา ตรีศรี. (2560). *การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกรอบมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- เพชรรัตน์ คงไวย. (2563). *การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยรังสิต.
- จรินทร์ แจ้งสว่าง. (2563). *การศึกษาปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนกลุ่มประสานงานสถานศึกษาโพทะเล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ค.ม. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- รัตนา ศุภปริญญา. (2560). *แนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียนบ้านห้วยยา อำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่*. สารนิพนธ์ กศ.ม. จังหวัดเชียงใหม่: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา.
- วัชรินทร์ ภูมิภาค. (2563). *การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานเพื่อยกระดับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วัฒนา เนื่อน้อย. (2560). *การดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ค.ม. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ศิรินทร ดงเรืองศรี. (2561). *การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุภัทตร์ พิบูลย์. (2557). *บริหารจัดการหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ*. เอกสารประกอบโครงการประชุมสัมมนาผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา 4 ภูมิภาค (ภาคใต้) รุ่นที่ 19 – 11 เมษายน 2557. สุราษฎร์ธานี: โรงแรมโตมอนต์ พลาซ่า. หน้า 5 – 6.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1. (2565). *รายงานผลการดำเนินการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564*. แม่ฮ่องสอน: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1.